

Znanstveni kolokvij

**Kako poučavati o izgradnji Europe
u vrijeme integracije
zemalja europskog Jugoistoka?**

Predgovor

U zajedničkoj organizaciji Odsjeka za povijest Filozofskog fakulteta u Zagrebu, Veleposlanstva Savezne Republike Njemačke u Hrvatskoj te Veleposlanstva Francuske Republike u Hrvatskoj, odnosno, Francuskog instituta u Hrvatskoj u Velikoj dvorani Sveučilišta u Zagrebu održan je 24. i 25. studenog 2011. godine Znanstveni kolokvij *Kako poučavati o izgrađivanju Europe u vrijeme integracije zemalja europskog Jugoistoka? Stajališta europskih povjesničara*. U njegovu su radu sa svojim priopćenjima sudjelovali: prof. dr. Aleksa Bjeliš (rektor Sveučilišta u Zagrebu), dr. Bernd Fischer (veleposlanik Savezne Republike Njemačke), Jérôme Pasquier (veleposlanik Francuske Republike), prof. dr. Damir Agičić (Sveučilište u Zagrebu), prof. dr. Dominique Borne (Europski institut za religijske znanosti, Pariz), prof. dr. Benoît Falaise (Sveučilište u Cergy-Pontoiseu), prof. dr. Étienne François (Slobodno sveučilište u Berlinu), prof. dr. Peter Geiss (Sveučilišta u Wupertalu), Gabriele Grosse (Francusko-njemački licej u Bucu/Versailles), prof. dr. Husnija Kamberović (Istorijski institut i Univerzitet u Sarajevu), dr. Snježana Koren (Sveučilište u Zagrebu), doc. dr. Hrvoje Petrić (Sveučilište u Zagrebu), prof. dr. Božo Repe (Sveučilište u Ljubljani), prof. dr. Drago Roksandić (Sveučilište u Zagrebu), prof. dr. Dubravka Stojanović (Univerzitet u Beogradu), doc. dr. Marko Šuica (Univerzitet u Beogradu). Prof. dr. Kaspar Maasse (Sveučilište Ludwiga Uhlanda u Tübingenu), spriječen doći na skup u posljednji trenutak, poslao je tekst svog priopćenja.¹

Sazivanje ovog skupa neposredno je bilo potaknuto objavljivanjem zajedničkih njemačko-francuskih udžbenika povijesti.

Objelodanjivanje tri sveska njemačko-francuskih udžbenika povijesti rezultat je više od petnaest godina zajedničkog rada u Francuskoj i Njemačkoj. Suradnjom većeg broja stručnjaka, napose povjesničara, istraživača i profesora povijesti te predstavnika različitih državnih tijela s obje strane njemačko-francuske granice i, što je posebno važno, stručnjaka iz francuskog nakladnika Nathan te njemačkog Klett, realizirani su srednjoškolski udžbenici namijenjeni za korištenje u obje zemlje. Primjerenom pedagoškom i metodičkom obradom najnovijih spoznaja o njemačkoj i francuskoj

¹ Publikacija *Kako poučavati o izgrađivanju Europe u vrijeme integracije zemalja europskog Jugoistoka? Stajališta europskih povjesničara* (FF press, Zagreb 2011.), koja sadržava program rada, sažetke priopćenja, životopise sudionika i dokumente u vezi sa skupom, dostupna je u knjižničnoj mreži (ISBN 978-953-175-413-2 te CIP u računalnom katalogu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem 786694). Ovaj blok priloga zajednički su uredili prof. dr. sc. Drago Roksandić i dr. sc. Snježana Koren u suradnji s kolegicama Zrinkom Borovečki i Ivanom Krizmanić.

povijesti u europskom i svjetskom obzorju omogućeno je đacima u obje zemlje da se odgajaju i obrazuju u tradiciji „isprepletenih povijesti“ (des histoires imbriquées, miteinander verflochtene Geschichtsverläufe), odnosno, u tradiciji povijesti na dva jezika i „u dva glasa“ (mit zwei Stimmen, tj., à deux voix).

Riječ je o originalnosti postupka i udžbeničkim inovacijama koji su zavređivali biti stručno predstavljeni i raspravljeni u hrvatskoj javnosti. Odnosno, riječ je o potrebi da hrvatska javnost sasluša francuske i njemačke stručnjake koji su na različite načine doprinosili i doprinose ovom projektu. Radilo se i o nužnosti da se čuje one hrvatske, bosanskohercegovačke, slovenske i srpske stručnjake koji se osjećaju pozvanima iznijeti svoja mišljenja o ovim udžbenicima, ali, još i više o komparativnohistorijskim i inter- i transkulturnim problemima nacionalne, pa zašto ne, i transnacionalne nastave povijesti na europskom Jugoistoku. Radilo se, na koncu, o potrebi da se čuje što njemački i francuski stručnjaci o tome misle, tim više što i njihovi udžbenici otvaraju brojna pitanja jugoistočnoeuropskih baština u europskom kontekstu.

Ipak, na ovom je kolokviju bilo najvažnije kritički raspraviti pristupe i metode korištene u pisanju spomenutih udžbenika te iskustva u njihovoj primjeni s obje strane rijeke Rajne. Ostaje otvoreno pitanje može li ovo iskustvo nadahnuti povjesničare zemalja Jugoistočne Europe.

U tom je smislu cilj ovog kolokvija bio propitati:

- temeljne probleme koncepata francusko-njemačkih udžbenika povijesti na razmeđima historijskih objašnjenja i kulturnih razumijevanja;
- pedagošku razradu komparativnih, inter- i transkulturalnih pristupa sadržajima udžbenika;
- načine razrade zajedničkog pristupa temeljnim temama;
- kriterije izbora i strukturiranja sadržaja udžbenika;
- francusko-njemačke/njemačko-francuske interkulturalne potencijale udžbenika;
- europske transkulturalne vrijednosti i njihovu primjenu.

Dio priopćenja sa skupa, pripremljenih za objavljivanje u formi članaka, objavljujemo u ovom broju časopisa *Povijest u nastavi*. Članak profesora Petera Geissa „Onkraj nacionalnih narativa – francusko-njemački doprinos stvaranju europske povijesti“ nastao je ranije, ali smo, na inicijativu Uredništva, dogovorili s njime da se za ovu priliku prevede na hrvatski jezik i objavi u ovoj cjelini. Učinjeno je to zbog potrebe da se čitateljstvu cjelovitije predoče poticaji koji su doveli do spomenutih udžbenika i olakša razumijevanje mogućnosti njihove primjene i daljnjeg razvoja projekta.

U Zagrebu, 15. siječnja 2013.

prof. dr. sc. Drago Roksandić

Kolokvij

Kako poučavati o izgrađivanju Europe u vrijeme integracije zemalja europskog Jugoistoka?

PROGRAM RADA

Četvrtak, 24. studenog 2011.

09.30-10.00 Otvaranje kolokvija:

Prof. dr. sc. Aleksa BJELIŠ, rektor Sveučilišta u Zagrebu

Dr. Bernd FISCHER, veleposlanik Savezne Republike Njemačke

Jérôme PASQUIER, veleposlanik Francuske Republike

10.15-13.00 OKRUGLI STOL 1.

Izgrađivanje Europe i francusko-njemačko pomirenje: Udžbenik europske povijesti i njegovi francuski i njemački autori

Moderator: Božo REPE (Sveučilište u Ljubljani)

10.15-11.20 Priopćenja

Dominique BORNE (Europski institut za religijske znanosti, Pariz)

Peter GEISS (Sveučilište u Wuppertalu)

Étienne FRANÇOIS (Slobodno sveučilište u Berlinu)

Benoît FALAIZE (Sveučilište u Cergy-Pontoiseu)

11.20-11.30 Pauza za kavu

11.30-12.00 Priopćenja

Kaspar MAASE (Sveučilište Ludwiga Uhlanda u Tübingenu)

Gabriele GROSSE (Francusko-njemački licej u Bucu/Versailles)

12.00-13.00 Rasprava

13.00-14.30 Pauza za ručak

14.30-18.00 OKRUGLI STOL 2.

Stajališta povjesničara jugoistočne Europe o nacionalnim i regionalnim doprinosima europskoj povijesti

Moderator: Étienne FRANÇOIS (Slobodno sveučilište u Berlinu)

14.30-15.50 Priopćenja

Božo REPE (Sveučilište u Ljubljani)

Husnija KAMBEROVIĆ (Institut za istoriju i Univerzitet u Sarajevu)

Dubravka STOJANOVIĆ (Univerzitet u Beogradu)

Marko ŠUIČA (Univerzitet u Beogradu)

15.50-16.20 Rasprava

16.20-16.35 Pauza za kavu

16.35-17.15 Priopćenja

Snežana KOREN (Sveučilište u Zagrebu)

Damir AGIČIĆ (Sveučilište u Zagrebu)

Drago ROKSANDIĆ (Sveučilište u Zagrebu)

17.15-18.00 Rasprava i završne opservacije

Petak, 25. studenog 2011.

09.00-11.00 OKRUGLI STOL 3.

Kako poučavati europsku povijest u vrijeme integracije u Europsku uniju?

Moderator: Drago ROKSANDIĆ (Sveučilište u Zagrebu)

Sudjeluju:

Damir AGIČIĆ (Sveučilište u Zagrebu)

Dominique BORNE (Europski institut za religijske znanosti, Pariz)

Benoît FALAIZE (Sveučilište u Cergy-Pontoiseu)

Étienne FRANÇOIS (Slobodno sveučilište u Berlinu)

Peter GEISS (Sveučilište u Wuppertalu)

Gabriele GROSSE (Francusko-njemački licej u Bucu/Versailles)

Željko HOLJEVAC (Sveučilište u Zagrebu)

Husnija KAMBEROVIĆ (Institut za istoriju i Univerzitet u Sarajevu)

Snježana KOREN (Sveučilište u Zagrebu)

Kaspar MAASE (Sveučilište Ludwiga Uhlanda u Tübingenu)

Hrvoje PETRIĆ (Sveučilište u Zagrebu)

Božo REPE (Sveučilište u Ljubljani)

Dubravka STOJANOVIĆ (Univerzitet u Beogradu)

Marko ŠUICA (Univerzitet u Beogradu)

11.00-11.15 Zaključak rada Okruglog stola 3 i završetak rada kolokvija